

International Medieval Congress Leeds 2024 (1.–4. července 2024)

V roce 1994 se pracovníci Institutu medievistických studií při univerzitě v anglickém Leedsu rozhodli, že v reakci na medievistický kongres v americkém Kalamazoo, pro evropské badatele obtížně dostupný, uskuteční vlastní evropskou obdobu této akce. Mezinárodní medievistický kongres v Leedsu (International Medieval Congress, zkratka IMC) se od té doby stal každoroční akcí, kterou nepřerušila ani pandemie covidu, byť se v letech 2020 a 2021 kongres odehrál pouze v online prostředí. Od roku 2022 se jedná o akci hybridní, které je možné se účastnit „naživo“ i online. V roce 2024 byly hlavním tématem kongresu krize ve středověku. Ne všechny z příspěvků ve stovkách konferenčních bloků se tématu ovšem striktně držely. Všechny přednášky byly vždy nahrávány a až do konce léta 2024 bylo možné si nahrávky po registraci na webu kongresu poslechnout, což lze vzhledem k nemožnosti být vždy všude velice ocenit. Neoficiální program byl zahájen již v neděli 30. června, kdy bylo možné zúčastnit se exkurzí do okolí nebo navštívit knižní veletrh antikvárních titulů. Oficiálním zahájením byla pondělní dvojpřednáška Tima Soense z Antwerpské univerzity o absenci zpráv o morových epidemiích v zemích Beneluxu v polovině 14. století a Carenzy Lewis z Lincolnské univerzity, která zaměřila svou pozornost na archeologické doklady krizových jevů ve 14. století.

Mnohé z příspěvků, které na IMC zazněly, se týkaly i dějin vzdělanosti, vzdělávání a univerzit. V bloku *Filozofie a intelektuální sítě v celosvětové krizi* zazněly příspěvky o vytváření intelektuálních sítí v pozdně středověké severní Africe (Tomoaki Shinoda, Tokio), vzestupu řecké filozofie jako formy politické legitimacy v rané Byzanci (Konrad Boeschenstein, Harvard) nebo bakchickém hýření v prostředí florentských intelektuálů v 15. století (Eva Anagnostou-Laoutides, Sydney). Blok *Podpora učení v krizi?: Učení, univerzity a přenos myšlenek* seznámil posluchače s odsouzením učení Boethia z Dacie na pařížské univerzitě roku 1277 (Tvrтко Srdoc, Vídeň), dalšími heretickými naukami na pařížské univerzitě ve 13. století (Tinatin Mirianashvili, Vídeň) nebo posouzením možnosti a limitů poznání vztahů pražských středověkých univerzit a šlechty (Jan Boukal, Praha).¹ Blok *Studenti čelící krizím v pozdně středověkých univerzitních městech* zaměřil svou pozornost na vztahy univerzitních studentů převážně ze zemí Beneluxu a měst v pozdním středověku a specifickou sociální vrstvy studentů, která se v mnoha směrech odlišovala od měšťanského prostředí, včetně vlastní hmotné i nehmotné kultury. Krize, které se týkaly studentů středověkých univerzit, byly nahlíženy ze tří různých úrovní – krize týkající se studentů jakožto společenské vrstvy, která v sídle univerzity nežila nastálo a často putovala z jednoho města do druhého, krize týkající se samotných univerzit, jakožto institucí čelících různým vnitřním problémům, a v neposlední řadě krize celozemské (epidemie, války), které zasahovaly do života studentů a univerzitních mistrů. Ad Tervoort z Amsterdamu

¹ Text přednášky bude výhledově publikován.

analyzoval počty studentů původem z Amsterdamu a Leidenu na univerzitách v Lovani a Kolíně nad Rýnem od konce 14. do počátku 16. století a pokusil se vypočítat, jaký byl procentuální podíl studentstva v porovnání s místními obyvateli v uvedených univerzitních městech. Pleun van Lieshout z Leidenu zaměřila svou pozornost na středověké a novověké kalamáře v univerzitním prostředí na základě hmotných památek a ikonografie. Nezávislý badatel Thomas Cole představil úlohu studentů a mistrů při obraně Lovaně v době jejího obléhání roku 1542. Na rozličné aspekty každodenního života středověkých studentů, včetně jejich hmotné kultury, ale zejména na studentské písně, se zaměřila Annemarieke Willemsen z Leidenu. Samostatný blok se věnoval problematice univerzitních promluv v 15. století, a to na univerzitách v Padově (Anja Božič, Vídeň), v Praze se zvláštním důrazem na kategorizaci univerzitních promluv a na Husovy promluvy (Petra Mutlová, Brno) a Krakově (Anna Horeczy, Varšava). Několik příspěvků se zaměřilo na obhajobu Tomáše Akvinského proti Durandovi ze San Porciana v intelektuálním prostředí, Rogera Bacona, Bonaventuru z Bagnoregia či středověkou lékařskou literaturu. Příspěvky týkající se dějin vzdělanosti by bylo možné nalézt také v blocích přímo s nimi nesouvisejícími, například v bloku o středověkých hospodářských dějinách zazněl příspěvek absolventa univerzity v Torontu Eli McNeila o ekonomických aspektech středověkého univerzitního vzdělávání. Ve svém příspěvku se zaměřil například na donace kolejím a podporu chudým studentům, převážně na základě pramenů západoevropské provenience, ovšem s přihlédnutím i k realitám jiných univerzit, například té pražské. Některé bloky byly diskusního charakteru (blok o vzdělávání žen ve středověku, uplatnění absolventů mediévistických studií v současném univerzitním prostředí, či o procesu akademického publikování).

V rámci kongresu bylo možné navštívit i bohatou univerzitní knihovnu a výstavu jejich nejvýznamnějších rukopisů a tisků, veletrh knižních a časopiseckých novinek v oboru mediévistického bádání (převážně tituly britské, americké a německé provenience) a různá představení či společenské akce.

Jan Boukal

DOI: 10.14712/23365730.2024.37